

Wanda Czubernatowa

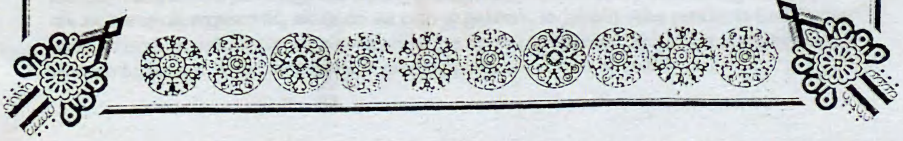
Jan Gutt - Mostowy

KORPIELOWIE Z GRONIKA

Zeszyt dziewiąty

9

Raba Wyżna - Wrocław - 2004 r.

UWAGA :

Zeszyt pierwszy zawiera :

- Założenia telenoweli
- Nowelę
- Opis otoczenia
- Scenariusze odcinków :
 1. Štama
 2. Karpielowie
 3. Wybory
 4. Hole i obycaje
 5. Posiady
 6. Do Unii ?
 7. Somsiedzko zwada
 8. Pierworodny
 9. U Stasków

Zeszyt drugi zawiera :

- Scenariusze odcinków :
1. Šwiniobicie
 2. Dzień jak codzień

Zeszyt trzeci zawiera :

- Scenariusze odcinków :
1. W góry miły bracie
 2. Na holi

Zeszyt czwarty zawiera :

- Scenariusze odcinków :
1. Dzieciska
 2. Zrękowiny

Zeszyt piąty zawiera :

- Scenariusz odcinka :
1. Kłopoty

Zeszyt szósty zawiera :

- Scenariusze odcinków :
1. Nie koniec kłopotom
 2. Smutek i wesele

Zeszyt siódmy zawiera:

- Scenariusze odcinków :
1. Przebija się nowe
 2. Narodziny

Zeszyt ósmy zawiera :

- Scenariusze odcinków :
1. Oczekiwanie
 2. Powrót „syna marnotrawnego”

Zeszyt dziewiąty zawiera:

- Scenariusze odcinków :
1. Polityka
 2. Rodzina

POLITYKA

Fragment odcinka telenoweli Karpielowie z Gronika

Autor : Jan Gutt - Mostowy

Osoby : - Jan Karpiel - ojciec
 - Zofia Karpielowa - jego żona
 - Krystyna - żona Jaśka Karpieła (jun.)
 - Cieśla - miejscowy gazda - prezes Koła PSL

STAŁY FRAGMENT MUZYKI GÓRALSKIEJ I PANORAMA TATR

Scena 1

(Izba w domu Karpielów, Zofia zajęta przy kuchni. Chwilę po odsłonięciu kurtyny do izby wchodzi Jan w towarzystwie kumotra Cieśli.)

Cieśla (wchodząc) : - Pokwołony Jezus Krystus !

Zofia : - Na wieki wieków ! Witojcie kumotrze ! Downoście do nos na Gronik nie zazyrali

Cieśla : - Tak jakosi schodziły, do reśty nie było po co wom głowy zawracać.

Jan : - Spotkaliśmy sie koło przystanku, kumoter Cieśla wybroł sie akurat do nos..

Zofia : - A stało sie co ?

Cieśla : - Nic się takiego nie stało, ino jek feioł z Jonem co nieco pourodzać a po drobnemu to sie go nawet cosi poradzić.

Jan : - Siednijciez mało, bo do nos na Gronik wylżyć, to nogi pocujom.

Cieśla : - Bóg zapłoń ! *(Siada za stołem)*

Jan : - Zró**ź**ze nom, Zosiu, po skłonce herbaty, lepij sie bedzie urodzało

Cieśla : - Nie turbujcie sie, duzo wom casu nie zojmiem. *(Do Jana)* - Tak, jako jek wom juz radziył, u nos we wsi jesce tego nie znać - w naszym kole Ludowców jest nos dalyj 28-miu, nik sie nie myśli wypisować, ale to co sie cyto w gazetach, to jakieby jako zaraza na Ludowców padła. Pisom, ze jakiesi precynta pokazujom, ze moze i tak przyjść, ze w Syjmie nie bedzie ani jednego Ludowca. Witos sie pewnie w grobie przewraca. Co sie to robi ?

Jan : - Nie tak prosto na to odpiedzic. Tote precynta to jesce nie wybory To ino jakiebys wywiad, co ludzie myslem dzis. Jutro moze byc juz inacj.

Cieśla : - Marno pociecha - jutro, to moze byc i futro. Cosi to jednak znacy kie telo o tym pisom. Jest na cym pomyslec.

Jan : - Znaczc-znacy i pomyslec nad tym trza. Was PSL miol lonskiego roku tyk precyntow prawie dwadziescia a dzis ledwo piynci dobijo. Cosi sie ludziom zwyrto, ale temu ? Nad tym trza pomyslec.

Cieśla : - Sami wycie, ze dzis ludziom nie letko. I nom tu we wsi a jesce wyincyl tym po miastak, ka ludzi bez roboty coroz wyincyl. A jak ni mos roboty, to co do gorka wlozys ? Co dos jesc dzieciom ? Tutok, to nojwinyksy bydok jednak tyk grul z kwasnym mlykem pojy i jakosi dziyn przekawyncy. Po prowadzie i po miastak nie jest jednako - z jednyj strony biznes i milionerzy a z drugijj prowadziwo bydota. W takim przypadku kozdy sie pyto fto temu winiyn ? Odpowiedz nie jest trudno - Oni ! No, bo przecie nie jo ! A ci Oni to jest ci co rzondzom. PSL byl w rzondzie, to pewnie temu i on jest winiyn.

Jan : - Nojproscijj zwalic wine na kogo innego. Tak bywo i we wlosnyj chaupie, nie inacj jest w państwie, znacy w calym kraju. Nie zgrzysem kie powiym, ze rozniczy miyndzy wasom i mojom gazdowkom a państwowom, wielgiyj ni ma, telo za tamta kielo wyinkso.

Cieśla : - Jako ni ma ? Nie bardzo pojmujem .

Jan : - Po mojemu to jest tak : po piyrse mocie telo pola kielo mocie i z tego musicie wyciongnoc telo, coby wystarczylo na zycie i co ta jesce lo was i wasyj rodziny. Kiebyś sie somsiadowi worol, to bedzie wojna. Po drugie: cy to w mojj, abo w wasyj chaupie, cy w Państwie musi obowionzowac jedno prawo : pamiyntoj rozchodzie byc z przychodem w zgodzie ! Znacy, nie wolno wydawac wsiyncyl jako sie zarobiylo. Pewnie, mozes wziohc pozycke w banku ino pozycke pryndzyj cy pote trza splacic i to z precyntami. I po cworte - ze somsiadami trza zyc w zgodzie, kupyc s nimi, kie trza to pomoc, bo wte to i oni ci pomogom kie na cie padnie niepec.

Cieśla (Kręcąc głową) : - No ... kie to sycko ozwozyc, to jest tak jako godocie, ale dopowydzciez jesce temu sie u nos stalo tak jako sie stalo ?

Jan (Ze śmiechem) : - Kieby jo to dokladnie wiedzioł, to byk urzynadowol w Warsiawie a nie tu gazdowol. Coz my wiemy o tyj państwowyj gazdowce ? Wiemy telo co z gazet a cy gaze-ty pisom rzetelnie ? Ftoz wiy.

Cieśla : - Przecie nie powiycie, ze syckie gazety cyganiom.

Jan : - Niy, tego nie powiym, ale przecie wycie, ze nasa gazeta w lonskim kraju jest w biznesmeni w ramak tyj swiynotyj prywatyzacji i teroz oni dyktujom co sie mo w gazetach pisac. A przecie ik interes nie zawsze jest zgodny z naszym interesem. Do reŃty, sami wycie jako to jest z tymi wiadomościami, chochy tu u nos - we wsi. Pojawi sie na koncu wsi jakosi slychna i zakieła ona dojdzie na drugi koniec, juz je jest het inno jako byla. I w rzeczy nik nic nie zcygartiył, ba kozdy pedziol to co od drugiego uslysoł. Bocyte moze co godol o prowadzie

nieboscyk ks. Tischner - niek Mu ta Bóg do scynśliwość wiecnom - godoł tak, ze jest prawda, półprawda i gówno prawda. W gazetak syckiego nie opisom, bo by im papiyru brakło I temu my wymy to co ci w górze uwazujom, ze my wiedzieć mozemy. A reszte došpiywoj se chłopie som, bo swój rozum tyz mos.

Cieśla : - Prowde radzicie, bo weźmy choćby u nos -w rzecy nik przed nikim sie nie kryje, wiedzom somsiedzi jako fto siedzi, ale jest w kozdyj chałupie sprawy i sprawki, fłoryk sie na dróge nie wynosi. I to nie ino w chałupie. Downo było takie prawo, ze górol górolowi móg pedzieć syćko, nawet o sprawak co groziły hereštem i był pewny, ze to poza góralskom społecność nie wyjdzie. Dziś to stare prawo kajsi się straciło.

Jan : - Casy sie zmiyniajom i my sie zmiyniomy razem śnimi. Zaś co sie tycy wasego Stronnictwa, to w tym jest sprawa i państwowo i ludzko.

Cieśla : - Niby jako ?

Jan : - Sprawa państwowo temu, ze z wasego Stronnictwa som jest posłowie w Syjmie, fłorzy wroz z innymi ustanawiajom prawo lo całego państwa. Zaś ludzko, znacy prywatno, jest tako, ze w wasym Stronnictwie jest zapisani ludzie, fłorzy do wos przysli cemusi abo po cosi. I Tu, po mojemu, trza sukać przycyny, ze sie wom tote precynta tak obnizyły.

Cieśla : - Pojmujem ! Pedzieliscie - cemusi i po cosi... (*Po chwili milczenia*) - No tak, bo kiebyś jednego i drugiego spytoł cemu sie zapisoł do Ludowców, to byś móg usłyseć to co godo stary Dorula - mój dziadek i ociec byli Ludowcami, to i jo ni moze być inny.

Jan : - Prowda. To kozdy pojmie. Ale kiebyście sie o to samo spytali choćby młodego Jarzombka, to by moze nie wiedzioł co wom pedzieć

Cieśla : - Takiego trza się spytać po coś sie zapisoł ? Dobrze godom ?

Jan : - Het dobrze. I co ón wom powoiy ?

Cieśla (*Ze śmiechem*) : - Nojpewnij bedzie sie wstydył prowde pedzieć.

Jan (*Również uśmiechnięty*) : - Tak, bo jest tacy, co się zapisujom, bo kujom w tym jakisi swój interes, ze im co z tego kapnie. A tak miyndzy nami - załatwylicie mu tyn kombajn ?

Cieśla (*Śmiejąc się*) : - Mo go dostać, telefonowali mi z Agencji, ze prawie dostali taki jaki Jarząbkowi pasuje. Ale ón parobek grzeczny, nie tak jak choćby Smycuś - robiem akurat cosi na oborze a tyn leci i z daleka wrzeszy : pieprzem ! pieprzem !. Jo sie z Ludowców wypisujem, bo dlo mnie salytrzoku brakło !.

Jan : - I mocie cłonka lo salytrzoku. I takik musi byc w wasym Stronnictwie nie mało, co nie ino na salytrzok rachowali, ale i na jakie dobre posady, cy inne prefita. Kie tyk nie widno, to spadło poparcie a za nim i precynta w ankietak.

Cieśla (*Ze złością*) : - A niekby śli w pierany, ci syćka co na prefity w Stronnictwie rachujom! Lepij mieć mnijj cłonków, ale rzetelnyk!

Jan : - Ino tu nie idzie o samyk cłonków, ba o ludzi po wsiak, za fłorymi fłosi sie musi ujońc i za fłoryk interesami fłosi musi patrzyć. Cłek, som jedyn, moze se nojwysyj za ścianom ulżyć, dopiwo w gromadzie jest je mocny. Temu tyz Stronnictwo Ludowe jest potrzebne na wsi, bo to jest partyjo chłopsko i mo dbać o chłopskie potrzeby i sprawy. A jest ik nie mało, bo to nie ino podotki, ale i inne płatności, bo to i zaopatrzynie wsi we syćko co nom potrzebne a i to co nojwoźnijyse - odbiór, znacy skup tego co chłopu w polu i w oborze urośnie.

Cieśla : - I ludzie musom pocuć, ze fłosi za nimi stoi, ze nie som jest sami.

Jan : - O to idzie, coby ludzie to culi, zaś interesu robić na tym to naprowde nie przystoi. Weźcie choćby wos, coście tu juz prezesem PSL-u blisko 10 roków. Cy fło moze wom wycytać zeście się na tym majontku dorobił? Kieloście mieli 10 roków temu, telo mocie i dziś a nagonić sie do gminy, cy powiatu za różnemi sprawami kielo trza było? A i złego słowa nieroz tyz wysłuchać.

Cieśla : - Świyntom prowde godocie! Bo tak óńo i jest. Kielo razy moja mi juz głowe susyła: po co ci to, co z tego mos? A jo mom, bo kwała Bogu mom, cyste sumiynie.

Jan : - A to jest nojwoźnijyse! Tak robić, coby cłek móg zawse drugiemu cłekowi śmiało w ocy popatrzeć! I trzymać sie razem, bo swe współnocy siyła. (*Chwila zadumy*) - Downo, downo temu jedyn ociec, kie juz na niego przysel cas, twardo nakazowoł swoim dwom synom coby trzymali sie razem. Kozoł kozdemu wziońc po patyku i ik złomać. Złomali, kozdy swój. Pote kozoł im wziońc po gorzci patyków i prógować tote wionzki złomać. Nie dali rady. I tak ciec pokozoł synom, ze w kupie jest siyła i trza sie trzymać razem. Temu to Stronnictwo Ludowe jest nom syćkim potrzebne a nie ino tym co do niego nolezom.

Cieśla (*Wstając*) : - Piyknieście mnie sprościyl- Jonie. Wielgi wom Bóg zapłoć. Skoda, ze do nos nie nolezycie, ale o tym my juz roz urodzali. Nie gnijwojcie sie, ze jek wom cas zajon, ale ka jek mioł iść po rade jak nie na Gronik? Z Panem Bogem ostońcie!

Jan : - Boze wos prowadź! A nie zabacujcie o nos na Groniku, pokiela wos jesce nogi niesom.

(Cieśla wychodzi, Jan zostaje sam, bierze do ręki gazetę. Za oknem slychać podjeżdżający samochód, Jan wygląda przez okno, za chwile do izby wchodzi Krystyna - żona Jaska-juniora, z walizeczką w rękę, z widoczną ciężką)

Scena 2

Krystyna : - Dzień dobry, tato! Mogę na chwilę do was?

Jan (*Widocznie uradowany podnosi się z krzesła*) : - Krysia!! Boze mój, Krysia! A jakiez to dobra wistycyła do nos przywioły?

Krystyna (*Ze śmiechem*) : - Przyjechałam taksówką.

Jan (*Również śmiejąc się*) : - To jek widziol bez okno, ale powiydz odrazu - stało się co?

Krystyna (*Dalej usmiechnięta*): - Nic się nie stało. Bądźcie spokojni - wszystko dobrze.

Jan : - To zrodziły się i siadaj semnom. Matka posła do sklepu i kajsi się zasiedziała, ale zaraz powinna być. Siadaj i opowiadaj co u was w Krakowie ?

Krystyna (*Po zdjęciu wierzchniego okrycia*): - U nas, tato, odpukać w niemalowane drzewo, wszystko jak najlepiej. Jasiak pracuje, nigdzie nie łazkuje, w domu mi pomaga i dobrze nam ze sobą. Oby tak dalej !

Jan : - To kwała Bogu! Miał tyn huncfot scyńście, że się pod twojom rynke dostał. I my przy nim, że się nom tako synowo trefiała.

Krystyna (*Stale z uśmiechem*): - Ja też jestem szczęśliwa, mam wreszcie swój dom i swój mały świat, którego od dziecka mi brakowało. A Jasiak ? Przecież go znacie - to jest naprawdę dobry człowiek i chociaż jest w Krakowie, to daleko od Gronika nie odszedł. Wyście go przecież wychowali.

Jan (*Widocznie zadowolony*): - Z tym wychowaniem bywo różnie. U nos jest tako śpiwonka : *Chłopiec jo se chłopiec wychował mnie ociec, wychowała matka - ludzie do ostatka*. I tak i jest w zyciu. Przychodzi cas, kie się nauki ojca i matki już nie rachujom a woźnijse staje się to, co podpowiedzom ludzie, abo jako my godomy - świat. A tyn świat jest różny. I kiebyś miał w sobie takie... takie jakieby sito, coby oddzielało ziarno od plewy, to byś uniknon kłopotów. Ale nie u kozdego takie sito jest.

Krystyna : - Ja myślę, że Jasiak, po tych wszystkich przeżyciach, chyba pozbył się złudzeń o wielkich interesach. Teraz pilnuje tej roboty, którą ma i zależy mu na tym, aby go po tej robocie inni oceniali.

Jan : - A po prowadzie, to co ón teraz robi, bo my nie wiemy. Jest tam ka downij ?

Krystyna : - Najpierw była ta spółdzielnia, którą jego kolega ze studiów prowadził. To wiecie. Tam jednak nie było pracy dla inżyniera, więc Jasiak przeszedł do budownictwa. Jest teraz majstrem na budowie, robotę ma dobrą, zarobek przyzwoity.

Jasiak : - A z tyk drani, nik się do niego nie zgłosoł ?

Krystyna : Na szczęście z tym jest spokój. Ci co dostali wyroki to siedzą a zaś ci, którym się upiekło, pochowali się jak szczury.

Jan : - To dobrze, to bardzo dobrze. (*Po chwili*) - A ty, Krysiu, jako ? Kie nom obiecujes wnuka ? (*Śmieje się*).

Krystyna (*Również z uśmiechem*): - Nie wiem czy to będzie wnuk, czy wnuczka, ale termin upływa za miesiąc.

Jan : - A syćko idzie dobrze ?

Krystyna : - Bardzo dobrze, bez żadnych komplikacji.

Jan : - A ty, jeszcze robisz ?

Krystyna : - Oczywiście, jeszcze pracuję. Dyrekcja poszła mi na rękę i mogę pracować w domu. Jasiak postarał się o cały warsztat kreślarski z pełnym oprzyrządowaniem i chodzę do biura tylko po to aby oddać to co zrobiłam i wziąć nową pracę. Jeśli trzeba coś uzgodnić, to mam komórkę.

Jan : - A Jasiak, cym się zaimo po robocie ?

Krystyna (Z uśmiechem) : - Nie uwierzycie, tato ! Jasiak poszedł w politykę.

Jan (Z widocznym przejęciem) : - Jezusie świąty! W jakim zaś politykę ?

Krystyna : - Zapi-sał się do Samoobrony.

Jan (Aż stanął za stołem) : - Nie godoj ! Do Samoobrony ? Naprowde ? Cy mu na łeb padło? Ze dyć to ...

Krystyna (Wpadając w słowa) : - Właśnie ! Przecież ! - wiem co chcecie powiedzieć.

Jan (Z niedowieraniem krecąc głową) : - Nie do wiary ! Przecie ón sie nigdy politykom nie zajmował. Nawet do tyk ... jako im ta było... organizacji studyncnik nie nolezoł, bo godol, ze to młócyne pustyj słomy. Tak godoł ! I coby teraz do Samoobrony !? W głowie sie nie miyści! A co ty na to, dziywce ?

Krystyna : - A co ja mogę mu radzić, albo może zabraniać ? On swój rozum ma.

Jan : - A jakoz sie tam dostol ?

Krystyna : - Poprzez kolegę ze studiów, który jest w Samoobronie juz od dwóch lat. On namówił Jaśka żeby się zapisał.

Jan (Po chwili namysłu) : - Prawie przed tobom był tu krzesny Cieśla, tutyjsy gazda. Ón jest prezesem koła PSL i godalimy akurat jakieby i o tym. Po co, abo cemu sie ludzie od tyk partii zapisujom. Ciekawość moja cemu, abo po co Jasiak sie do tyj Samoobrony pcho ?

Krystyna : - Ja wiem tylko tyle, co mi Jasiak mówił, kiedy go o to pytałam.

Jan (Z zaciekawieniem) : - I coz godoł ?

Krystyna : - Mówił, że coś musi zrobić ze swoim czasem po pracy, żeby się nie wrócić dawne myślenie. Wziąć gdzieś pół etatu na popołudnie, to całkowite uwiązanie. Pozostaje jakaś praca społeczna w sporcie, czy chociażby z młodzieżą, lub zangazowanie polityczne. I na to się zdecydował, ale powstało pytanie - gdzie ? Jasiak wprowadzie nie siedział, ale wyrok w zawieszeniu jednak ma i to jest problem. Mogli by mu to wytykać. No i poszedł do

Samoobrony. Tam z nim rozmawiali bardzo grzecznie, Jasiek niczego nie tał i to im nie przeszkadzało. Ludzie wykształceni są im potrzebni a do tego ze wsi. A Jasiek mówił, że ta Samoobrona to partia chłopska. Wyrosła na chłopskim sprzeciwie.

Jan : - Ale wiys, przecie, jako na nik najydzajom i odsondzajom od czci i wiary

Krystyna : - Ja o tym wszystkim wiem i Jasiek tez wie., ale jest na to uodporbiony. Sam mi nieraz opowiadał, jak jeszcze w gimnazjum a nawet na politechnice byli tacy koleczy, którzy. chłopskich synów specjalnie poniżali nazywając ich wsiokami , co zegarki widłami nakręcają. Nie raz musiał tego chłopskiego honoru pięściami bromić.

Jan : - Bywało tak. Bywało, jo wiyom. A i dziś sie tacy trafiajom co uwazujom, ze chłop to sie nadaje ino do gnoju. (*Chwila zadumy*) - Ale coby nas Jasiek ze Samoobronom ? W głowie sie nie miyści !

Krystyna : - Od czasu kiedy Jasiek się zapisał do Samoobrony, ja się zaczęłam tą organizacją interesować. Czytam wszystko na jej temat i faktycznie te tak zwane media nie są dla niej łaskawe.

Jan : - Bo patrzoj co sie nie robi ? Z grupy ludzi, co ino blokowali drogi, cy sie inacj o chłopskie sprawy biyli, urosli na telo, ze dziś w tyk sondażak majom prawie telo precyntów, co Platforma Obywatelsko! Zgroza lo tyk, co uwazujom, ze ino oni majom monopol na polityke, ze rzondzynie jest sprawom panów.

Krystyna : - To prawda. Prawie w każdej gazecie można to przeczytać.

Jan : - Bo to jest tako ik polityka : obłozyc przeciwnika gnojem, pote samemu na tyj kupie stanońc i klynkojcie norody przed ik wielkościami !

Krystyna : - Nie wiem czy tata oglądał w telewizji pojedynek na słowa pomiędzy dwoma posłami - Leperem i Rokitą.

Jan : - Pewnie, ze jek widzioł i stysoł i jaz rusało we mnie kie jek patrzol na tom lisiom kufe w okolorak, telom pychom nadyntom, ze bez kija nie podchodz. Lo niego Leper to był gnój a coz ón takiego som dokonoł kie był w rzondzie, coby sie przed innymi pusyc ? Był jednym z tyk, skrony fłoryk momy dziś tak jako momy !

Krystyna : - To prawda, ale ludzie na szczęście potrafią juz odróżnić ziarno od plew. Świadczą o tym właśnie wyniki sondaży.

Jan (Jakby się ocknął) : - Krysiu ! My tu, psiokrew, o polityce a tyś przecie z drogi Ani jek ci, przecie, herбаты nie zrobił ! A moze byś co zjadła ?

Krystyna (Uśmiechając się) : - Dziękuję, nie jestem głodna, ale herбаты chętnie się napiję. Ale, tata pozwoli, że ja zrobię i dla taty też. Wiem przecież gdzie co jest.

Zaciemnienie obrazu.

Koniec odcinka.

RODZINA

Fragment odcinka telenoweli Karpielowie z Gronika

Autor : Jan Gutt - Mostowy

Osoby :

- Jan Karpiel
- Zofia - jego żona
- Dziadek Karpiel
- Krystyna - synowa - żona Jaśka jun.
- Helena - córka Jana i Zofii
- Piotr - mąż Heleny
- Kuba - syn Karpielów
- Dominika - narzeczona Kuby

STAŁY FRAGMENT MUZYKI GÓRALSKIEJ I PANORAMA TATR.

Scena 1

*(Izba w domu J.Z. Karpielów. Za stołem Jan i Krystyna piją herbatę.
Słychać kroki na ganku, do izby wchodzi Zofia z pełną torbą w ręce.)*

Jan : - No, dostał nareście!

Zofia (*Zobaczywszy Krystynę, opuszcza torbę na podłogę i z wyciągniętymi rekoma podbiega do synowej.*)
Krysiu !! (*Obejmują się serdecznie*) - Dziecko moje ! Przyjechałaś !? (*Odsuwa Krystynę wpatrując się w nią uważnie*) : - Krysiu, Ale nie powiśy ze sie co złego stało ?
Moze z Jaśkiem ?

Krystyna (*Śmiejąc się*) : - Nic się, mamu, na szczęście nie stało. Wszystko jest dobrze, tylko ja się za wami stęskniłam i przyjechałam na chwilę.

Zofia (*Patrząc z niepokojem na sylwetkę Krystyny*) : - A jakoz ta ? Syćko w porzondku ?

Krystyna : - Jak najlepiej. Byłam w zeszłym tygodniu u ginekologa, zbałał mnie i powiedział, ze wszystko przebiega dobrze.

Zofia : - (*Z ulgą*) : - To kwała Bogu ! (*Chwilę się zastanawia*) - Pocekoj -ze, to juz powinno być za niedługo.

Krystyna : - Za około miesiąc i dlatego właśnie do was przyjechałam

Zofia (Z niepokojem) : - Nie pojmuję, coby my ci mogli przy tym pomóc ?

Krystyna : - Tu nie chodzi o mnie a o Jaśka. Boję się o niego, jak sobie da radę sam kiedy mnie nie będzie.

Jan : - Ze dyc' ón nie małe dziecko !

Krystyna : - Pewnie że nie dziecko, ale mimo tego boję się o niego.

Zofia (Z niepokojem) : - Coby sie ka zaś nie zaplontol' ?

Krystyna : - Właśnie tego się boję.. Teraz, to on ma pracę a po pracy często ma jakkieś zebranie, czy spotkania z różnymi ludźmi , ale zawsze wie, że ja na niego w domu czekam i że powinien do tego domu w porządku wrócić. A kiedy mnie nie będzie ?

Jan (Ze złością) : - Przecie juz roz wpod i to go powinno cegosi naucyc'!

Krystyna (Z namysłem) : - U Jaśka jest ciągle coś, co mi trudno określić. Jakiś niedosyt, jakieś popczucie niższości i zapatrzenie się w tych, którzy mają, jak to mówią, duży szmal. On koniecznie chciałby być jednym z nich. Ja to czuję, ale interesy jakie ci biznesmeni prowadzą, nie zawsze są czyste. I tego się boję.

Zofia : - Rozumiem cie, Krysiu, ale powiydz prosto - jako by my wom mogli pomóc ?

Krystyna (Z opuszczoną głową) : - Nie wiem jak to powiedzieć... Wstydę się, ale powiem tak jak umiem - czy mama nie mogłaby do nas do Krakowa przyjechać choćby na dwa tygodnie ? Ja nikogo bliskiego, oprócz was, nie mam. *(Zaczyna płakać)*

(Chwila milczenia)

Jan : - Myślis o tym casie, kie ty bedzies w śpytolu ?

Krystyna : - O tym właśnie myślę.

(Znów chwila milczenia)

Krystyna : - Ja wiem, że mama ma na głowie całą gospodarkę i wszystko, ale do kogo ja miałam się zwrócić z tym kłopotem jeśli nie do was ? *(Wyciera oczy chusteczką)*

Zofia : - Cicho-ze, nie płac. Przemyślałak to coś pedziała i uwazujem, ze źle nie myślis i ze trza ci pomóc. Jako sie patrzy w rodzinie pomagac'. *(Do Jana)* - Ty, stary, przecie tu som bez tote dwa tyźnie nie zginies.

Jan (Z uśmiechem) : - Przynojmniyj odpocnem od tobie. Ale do rzeczy - przecie jest dziadek a za ścianom Stasek z Marynom. Jakby trza było to i oni pomogom.

Zofia : - O tym tyz i jo myślę. Roboty w polu teroz nijakijj ni ma a z posługom w sopie to se przecie jakosi poradzicie.

Jan : - Ni ma sprawy - jako to dziś młodzi godajom.

Zofia : - Ino musiałyś wcześnij dać znać kie mom przyjechać.

Krystyna : - Oczywiście ! Jasiek by mamę z dworca odebrał.

Jan : - No, to ugodane. Bedzies musiała se, matka, przyryktować co na drodze, bo z pustom kosołkom do Krakowa jechać bedzie nijako.

Zofia : - Nie bój sie ! Jo wiyom co mom robić .

(Słychać kroki na ganku, za chwilę do izby wchodzi Dziadek Karpień)

Scena 2

Dziadek *(Na widok Krystyny)* : - Kogo my tu mamy !? Ze dyć to Krysia !! *(Krystyna podbiega do dziadka i obejmują się serdecznie)* - Jakie dobre wiatry cie do nos, dziywce, przywioły ? Czyby ? *(Odsuwa Krystynę i spogląda na jej sylwetkę)* - E !! Jesce , przecie , nyy ! Kie mnie myśliś zaś zrobić pradziadkem, Krysiu ?

Krystyna *(Z uśmiechem)* : - Już nie długo, dziadku, to ostatni miesiąc.

Dziadek : - Mom jo tu juz swojom ucieche ze Staskowymi bliźniokami, juz mi nawet temu dokucajom a kie nie przestanom dokucać, to przyjadem kułobie w Kraków coby Twoje i Jaśkowe dziecko bawić. *(Pochylając się ku Krystynie)* : - A tak miyndzy nami - kogo sie, Krysiu, spodziywos ? Co będzie ? Dziywcyńka cy parobecek ?

Krystyna *(Ze śmiechem)* : - To trudno zgadnąć, chociaż teraz są już badania, które dokładnie wskazują, ale ja nie chcę naprzód wiedzieć. Co Bozia da, to przyjmiemy z radością.

Dziadek *(Dalej konfidencjonalnie)* : - A we fłorym boku kopie ?

Krystyna *(Śmieje się głośno)* : - Wszędzie kopie, wszędzie je czuje, ale przeważnie jest spokojne - nie dokuca. A jak się Staszka i Marysi bliźniaki chowają ?

Zofia : - Óne nie som jest Staskowe i Marynine ino Dziadkowe. To musis wiedzieć ! Ón ik opiekunuje. Innyk wnucek i wnuków juz nie zno. *(Śmieje się)*

Dziadek : - Patrzoj, Krysiu, tak mi fört dokucajom.

Zofia *(Z przekąsem)* : - Bo przesiadujecie przy nik jak kwoka przy kurcyńciak.

Dziadek *(Ze złością)* : - Przesiadujem - nie przesiadujem ! Dzieciom patrzy sie opieka nie ino wte kie płacom. Do reśty, wy mnie juz słuchać nie fcecie co godom, a óne mnie rade słuchajom i moge im opowiadać syćko. A przy tym i Maryna moze spokojnie robić swoje, kie jo przy dzieciak.

Jan (Żartobliwie) : - Nos, kie my byli mali, toście tak nie opiekunowoł.

Dziadek (Trochę ze złością): - Bo nie było casu ! Robota cłek poganiała od świtu do nocy, nie było nieroz casu sie po zadku podronać ! Do tego była wojna, byli my pod Mymcami. Trza było doozre obyrtace coby było co na miske wrozyc. Aleście nigda nie głodowali !

Jan : - Tato, nie gnijwojcie sie, jo to syćko pojnumem. Inne były casy, inne som jest dziś. Jo przecie nie zozdroscom tym małym tego, co im ze scyrego serca dajecie.

Dziadek (Ugodowo): -Dobre, dobre. Jo cie znom. (Do Krystyny) -A ty, dziywce, jako se to syćko myślis ułożyć kie bedzie dziecko ?. Dos se sama rade ?

Krystyna : - Dziadku, przecież nie jestem sama, jestem z Jaśkiem.

Dziadek : - O tym jo wiyw, ale Jasiek to chłop a chłop przy dziecku robić nie jest ucony. Będzie ci wiedzioł pomóc, choćby pieluchy wyprać?

Krystyna (Ze śmiechem) : - Dzisiaj się, dziadku, pieluch nie pierze, bo są takie na jeden raz. Nazywają się pampersy. A co do innych prac przy dziecku ? To jest istotnie problem, bo ja też jeszcze dziecka nie miałam i wiyw o opiece nad dzieckiem tyle co z książek. Moja mama mnie nie nauczy, bo umarla i właśnie dlatego do was przyjechałam.

Jan : - Krysia fce, coby Zośka pojechała do Krakowa na jakie dwa tyźnie, kie juz będzie ku temu cas.

Dziadek :- Dobro myśl ! I co ty, Zosiu, na to ? Pojechałabyś ?

Jan : - Juz my to obgodali i Zośka pojedzie.

Zofia (Półzartem) : - Ale wybyście musieli Jaśkowi za tyn cos tu pomóc, ale go i dopilnować coby se tu jakik frejryk nie nasprowdzoł. (Śmieje się)

Dziadek : - Nie bój się ! Jo mu i pomogem i gó dopilnujem. Bedzie syćko jako trza. (Do Krystyny) - A jakoz wom tam idzie z Jaśkiem w tym Krakowie ?

Krystyna : - Dziękuję, dziadku, wszystko jest w porządku Jasiek pracuje, ja również, tyle że biorę robotę do domu. Przy mojej pracy to jest możliwe.

Dziadek : - A pomiyskanie, mocie juz urzondzone jak trza ?

Krystyna : - Do ideału jeszcze daleko, ale co najpotrzebniejsze to mamy. Kupiliśmy juz nawet łózczo dla dziecka i tapczan do drugiego pokoju, żeby Jasiek miał spokojne spanie, kiedy dziecko będzie przy mnie.

Dziadek : - A jakoz ? Nie gnijwoj sie zek ciekawy - zgoda miyndzy wami ? Bo wiyw, kie w chałupie ni ma zgody to wte jest piekło.

Krystyna (Ze śmiechem) : -Jest zgoda. Całkowita zgoda. Nawet się czasem boję czy to nie za dużo tego szczęścia ?

Dziadek : -Zawse Pom Bóg zloncy powołnego z roncym. Jasiak jest pyndziwiater, ale tyś baba statecno i rozumno, to bedzies wiedziała jako Jaśka na lycak przykrócić, kieby namysłó kie zacukować.

Zofia (Zartobliwie) : - Nie tak łatwo Korpiyla na lycak utrzymać. Syćkście jednacy ! Babka tyz miała swami nieroz trzy światy.

Dziadek (Z uśmiechem) : - Co było a nie jest, nie pise sie w rejestr. A tobie, Krysniu, powiyem starom góralskom przymowe, znacy przysłowie : W góralskiyj chałupie baba trzymie trzy wyngły a chłop ino jedyn - tyn cworty. Kie chłop praśnie zadkem, to nojwysyj smród po tym pódzie, ale kie baba pódzie w cug, to ślag trefi całom chałupie i syćkik w niyj.

Zośka : Słuchoj-ze, Krysniu, bo mi sie przybocyło, spotykocie się, moze z tom paniom Basiom, co to jyj chłop miół tu wypodek ?

Krystyna : - Owszem, parę razy spotkałyśmy się.

Jan : Nie wiys casem jako ta z jyj chłopem, wyseł juz z tyj biydy ?

Krystyna : Tak, już nie jest na Klinice, jest w domu, ale jeszcze do pracy lekarze go nie puścili. Czeka go rehabilitacja w sanatorium.

Zofia : - To i tak kwała Bogu, ze stanon na nogi, bo to sie widziało het źle. I tak miół scyńście.

Jan (Do Dziadka) : - A co ze Staskem ? Posel ka, cy je jest w chałupie ?

Dziadek : - Stasek pojechoł do gminy, bo tam jest jakiesi kursa jako wypisować tote papiyry, co som jest potrzebne lo jakijysi Unii.

Zofia : - A co to jesce ? Przecie syćkie krowy pokulcykowali na nowo.

Jan : - To jest zwionzane z dopłatami z Unii Europejskiyj.

Dziadek : - A nie wiys komu i za co majom dopłocać ?

Jan : - Dokładnie to jo jesce nie wiyem i temu jest tote kursa w gminie, coby to syćko ludziom objońnić. Z tego co jek słysoł, to ta Unia mo mi wyznaczyć kielo jo mom w swoyj sopie udoić mlyka, fłore kupiom ode mnie w mlycarni. A kieby syćkiego co udojem nie kupiyli, to mi za różnice z tyj Unii zapłacom.

Dziadek : - Pogłupieli, cy co ? Bedom płacić za niekupione mlyko ? To musi być jakisi siacher - macher.

Jan : - Nie bede godoł tak cy tak, Stasek sie wróci to nom syćko powiy.

Krystyna : - Mamo, a jakże tam u Heleny i Piotra ? Nic się u nich nie zapowiada ?

Zofia : - Narazie nic nie widno ani nie słychno. Prócz skoły, zajyni som budowom, znacy planami i ryktowaniem toworu na dóm. Nawieźli juz na plac pustoków, cosi ze trzy auta, skoli tyz godnie i w przysłym tyźniu chłopi majom brać pod fundamynta.

Jan : - Plany juz dostali, syćko majom pozałatwiane, teroz ino budować.

Dziadek : - Bede i jo miol nowe zojynće - dopatrzeć syćkiego, coby sło jak Pon Bóg przykosoł.

Zofia (Żartobliwie) : - No, to jakoz pogodzicie opiekunowanie bliźnioków i pilnowanie budowy ?

Dziadek (Ze złością) : - Kie bedzie trza, to se kupiem wózek i bede ik se sobom na budowe wozył. (*Ogólny śmiech*).

Scena 3

(*Do izby wchodzi Kuba*)

Kuba : - O ! Gościa widzem ! Dzieci mi po dródze juz radziły, ze ftoś do nos przyjechoł ! Witoj, Krysiu ! (*Podaje Krystynie rękę*) - Jak ta zyjes - bratowo ?

Krystyna (Z uśmiechem) : - Dziekuje, nie narzekam.

Kuba (Dalej z uśmiechem) : - A z kim teroz zyjes ?

Zofia : - Ty plugocu paskudny ! Jako sie ty do bratowyj obzywas ?

Kuba : - Jo sie ino tak pytom, lo poprondku, bo jo z moim bratem to byk tyźnia razem nie wytrzymał. Do niego trza mieć świnytom cyrpliwość

Zofia (Zdecydowanie) : - I Krysia jom włosnie mo ! Ale mo nie ino cyrpliwość, ale i rozum.

Krystyna (Ze śmiechem) : - A ty, szwagierku, kiedy zamierzasz na wesele prosić ?

Kuba (Ze śmiechem) : - Jo mom jesce cas. Mnie nik ani nic nie poganio. Ledwo jek wojsko odbył - musem teroz jesce troche poparobcyć.

Krystyna : - Slyszełiśmy, że się ta twoja bałkańska wyprawa nie najlepiej skończyła.

Kuba : - Włosnie ze dobrze, bo jek się wróciył zywy a byli i tacy, co ik rodzicom w pudłak oddali.

Jan : - Na scyńście niewielu. Patrzojcie, kielo to Hamarykanów zginyno juz w tym Iraku ! To dopiyo tragedia lo rodzin.

Kuba : - A tam, ka my w Serbii byli, to zaś sie bijom. Nie pomogło i ONZ proti złości i nienawiści luidzkiyj.

Zofia : - Boze, Boze, ku cemu to syćko idzie !?

(Słychać kroki na zewnątrz, do izby wchodzi Dominika)

Dominika (*Od progu*) : - Ni ma tu u wos Kuby, bo kajsi sie podziół ?
(*Zauważa Krystynę*) O ! Mocie gościa ! To przecie Krysia Jaškowa ! (*Krystyna i Dominika witają się*) - Downość przyjechała ?

Krystyna : - Dzisiaj, parę godzin temu. A jak się tobie powodzi ?

Dominika : - U mnie syćko po staremu, ino teraz, kie sie Kuba wróciył musem go opiekunować. (*Śmieje się*)

Krystyna (*Ze śmiechem*) : -To chyba nie taka ciężka praca ?

Dominika : - Ale pilnować trza, choć kie sie trefi nieroz chłop z psiom naturom, to dopilnujes jak wody w przetaku.

Krystyna : - No, ale Kuba to przeciez grzeczny chłopak.

Dominika (*Ze śmiechem*) : - Narazie jek sie na niego nikomu nie skar-zyła.

Krystyna : - A nie myślicie o weselu ?

Dominika : - Pobrać sie, nie byłaby byda, ino ka pote siedzieć ? Kuba mo sie budowac koło Heli, tata mu juz odpisoł parcele i plany jest zamówione, ale z samom budowom to jesce pocekomy. Uwidzimy, jako to Heli i Pietrowi pódzie, coby my nie robiyli nie tak jak trza.

Zofia (*Z przechwałką w głosie*) : - Babka Kunda wpłaciyla Dominice do banku duze piniondze na tom budowe.

Krystyna : - Babka Kunda ? A skąd ona miała te pieniądze ? Przeciez tam u nich bogactwa nie widać ?

Jan : - To prawda i tego to nik nie wiy . Franek i Frankowo to mało sie nie wściekli, kie się okozało na jakik piniondzak Babka Kunda tele roki spała ! Kie sie to wydało, to ludzie zacyni suścić, ze to musom być jesce stare, zbójnickie piniondze, ale po kim ? Tego nie wiadomo.

Zofia : Dziadek musi cosi wiedzieć. Óni sie razem , niby w skrytości, spotykajom za chałupom, gorzolecke popijajom - sama jek widziała - a kie my kiejsi o tyk babcynk dudkak sie zgodali, to Dziadek nic nie godol ino sie usmnychowół. Oho ! Ftosi do nos idzie.

(Do izby wchodzi Helena i Piotr)

Scena 5

Hela i Piotr : - Dzień dobr, wszystkim. Juz wiemy o gościu, bo nam dzieci powiedziały. Witaj Krysiu ! *(witają się serdecznie)*

Hela : - Jakże się wam tam w Krakowie powodzi, Krysiu ?

Krystyna : - Dziękuję, dajemy sobie radę. A u was ? Słyszę, że się budujecie ?

Piotr *(Z uśmiechem)* : - To za dużo powiedziane, narazie zaczynamy.

Jan : - Ale to juz cosi jest. - kie się zacyno, to sie i skóńcy.

Helena : - Ile to jeszcze do tego końca - strach pomyśleć.

Zofia : - Syćko minie, nawet sie nie obejrzys. Kie sie juz z zymy wyńdzie, to juz pote leci do góry i codziñ będzie przybywało.

Krystyna *(Z uśmiechem)* : - Chyba nie wiecie, że się wam na budowie szykuje nadzór budowlany ?

Piotr *(Poważnie)* : - A kto go ma pełnić ?

Zofia : - Dziadek strasy, że będzie na budowie siedziół i syckiego doglondoł.

Helena : - Za to się gniewać nie bedziemy, byle nam tylko robotników nie wystraszył.

Dziadek *(Budząc się z drzemki)* : - Nie bój sie, dziwyce, Jo se śnimi poradze i zodnyj fuchy nie przepuscem Syćko mo być stawiane jako trza !

Jan : - A co w skole ? Bez kłopotów ?

Piotr : - Nowości żadnych nie ma, tylko dzieci mamy coraz mniej.

(W międzyczasie Zofia z pomocą Dominiki robi dla wszystkich kanapki i herbatę.)

Dziadek : - Jako coroz mniyj dzieci ? Jo ik widzemy fórt pełno ?

Helena : Na oko tego nie widać, ale w ewidencji tak. Na ten rok szkolny przyjęto do pierwszych klas najmniej dzieci od 10 lat. I w zerówce też nie lepiej. Okazuje się, że liczba urodzeń jednak stale maleje.

Dziadek : - Nie do wiary ! A ka sukać przycyny ?

Piotr : - Staliśmy się wygodni a dzieci to przeciez obciążenie. Za waszej, Dziadku, młodosci, to w rodzinie bywało i do 10-ciorga dzieci a dzisiaj norma to dwójka - góra trójka. Tak jest łatwyiej, tym bardziej, że czasy są trudne.

Helena : - Dzisiaj dziecko wiąże się z poważnymi kosztami. a ludziom coraz trudniej związać koniec z końcem.

Dziadek : - Kogo Bóg stworzy, tego nie umorzy !

Piotr : - Można to i tak ująć, ale przecież nikt z młodych rodziców nie myśli o tym, żeby jego dziecko tylko przeżyło. Każdy chce, żeby jego dziecko miało jaknajlepiej. Widzieliście nieraz w telewizji jak żyją dzieci w niektórych rodzinach, nie mówiąc już na przykład o Afryce. Za waszej, Dziadku, młodości to dla dziecka była wielka radość, kiedy mu rodzice z jarmarku przywieźli cukierków ślazowych a dziś dzieci chcą na komunię komputery! Inny świat !

(Dominika wstaje, za nią Kuba)

Dominika : Wybocicie, ale my z Kubom już późniemy, mamy jescze od Maryny odebrać welna na swetry.

Krystyna (*Wstając od stołu*) : - Zabierzcie mnie ze sobą, chciałam zobaczyć małeństwa.

Dziadek (*Również wstając*) : - O ! To już moja parafija ! Moje prawnucynty to jo ci pokozem som. Ty byś nawet nie poznała ftory chłopiec a ftoro dziywcynta.

Zofia (*Ze śmiechem*) : - Prowda ! Bo Krysia sie jescze na tym nie zno.

(Dziadek, Krystyna, Dominika i Kuba wychodzą, w drzwiach Kuba odwraca się)

Kuba : Nie zegnomy sie, bo sie jescze przecie dziś uwidzimy. (*Wychodzi*)

Scena 6

(Po wyjściu Dziadka i młodych, Zofia z Heleną sprzątają ze stołu rozmawiając półgłosem ze sobą. Jan wziął do ręki gazetę)

Helena (*Głośno*) : - A za cymze Krysia przyjechała ? Stało sie co ?

Jan : - Przyjechała pytać, coby matka do nik przyjechała na rody.

Helena : To nie myśli rodzic w śpytolu ?

Zofia : - Tak i bedzie, ale Krysi idzie o Jaśka coby nie był som.

Helena (*Z przekąsem*) : - A co, cy ón małe dziecko ?

Jan : - No, mały to ón juz nie jest, ale lepij kieby nie był som kie Kryśka będzie w śpytolu.

Helena : - A jakoz sie im tam wiedzie ? Godała co ?

Zofia : - Kwała Bogu, het dobrze. Jasiek robi, Krysia tyz jesce, bo dajom jyj robote dó domu. Zyjom zgodnie. Kieby ino tak dalyj.

Piotr : - A o tych jego dawnych kompanach nic nie słyhać ?

Jan : - Scyńściami, zodyn sie nie obezwoł.

Helena : - A jakoz wy się tam pomiysćcie ?

Zofia : Przecie w tym miyskaniu, co my im pomogli kupić, jest ładne dwa pokoje z kuchniom i łaziynkom, teraz do drugiego pokoju dokupili tapcan i bydy ze spaniem nie bedzie. A Krysi idzie o to, coby Jasiek zaś ka nie zabalowoł, jako ze po narodzyniu dziecka byłaby ku temu sposobność.

Helena : - Pojmujem. No, to my weźniemy na opiekuństwo dziadka i tate.

Jan : - Nom tu wielgiego opiekuństwa nie trza, ale na obiady bedziemy chodzić roz do was a roz do Staska.. Jakosi to bedzie. Zaś przy posłudze nik nom narazie pomogać nie musi.

Helena : - To kiedy by to miało być? Znacy tyń was wyjazd do Krakowa ?

Zofia : - Krysia godała, ze sie spodziywo rozwionzanie do miesionca. Pojaje, kie bedzie trza. Dadzom na cas znać.

Piotr : - Ciekawe czy Krysia przyjechała we własnym imieniu, czy za wiedzą Jaska ?

Jan : - To, ze sie do nos wybiyro, Jasiek wiedzieć musioł. Choć, cy mu pedziała za cym naprowde jedzie, tego nie wiymy.

Helena : W każdym małżeństwie są jakie- takie, małe-większe tajemnice. (*Uśmiecha się złotnie do Piotra*) - Prawda, mój szanowny małżonku ?

Zaciemnienie ekranu

Koniec odcinka.

